

VEČERNI LIST

Posamezna številka 40 vin.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 40 vin.

Cene po pošti:

za celo leto . R 48—

za pol leta . R 28—

za četrt leta . R 18—

za 1 mesec . R 7—

Za Ljubljano mesec 3 R.

Uredništvo in uprava:

Nepitarjeva ulica št. 6

Uredn. telefon št. 38

Korupcija sedanje vlade.

Belgrajska »Samouprava« priobčuje razven proglasa na narod se tudi odgovor opozicijskega bloka, sklenjen na zadnjem zborovanju v Belgradu, na pismo ministrskega predsednika Davidoviča z dne 27. novembra t. l. Opozicija je bila namreč v drugi polovici novembra predsednika parlamenta Pavloviča, ponovno pozvala, naj nemudoma skliče sejo narodnega predstavništva, kar je njegova dolžnost. Ob enem je o tej zahtevi obvestila ministrskega predsednika Davidoviča. Le-ta je nato odgovoril z gori navedenim pismom, v katerem priznava, da je začasno narodno predstavništvo poslancev s svojo navzočnostjo, vlada odklanja odgovornost za sedanje parlamentarno stanje. Opozicija je na ta očitek krepko odgovorila, temeljem dejstev dokazala njegovo neresničnost in očiglasno načelno nedoslednost ministrskega predsednika Davidoviča. Nato pa izprašuje vest Davidovičevemu ministstvu naslednje:

Nazadnjaštvo vlade.

Vlada g. Davidoviča pod vodstvom ministra za notranje posle se vedno vzdržuje v veljavi avstrijsko-madžarske naredbi z dne 24. julija 1914 o ukinitvi tiskovnega zakona na Hrvaškem in o predhodni tenzuri, da si je že davno lažljivo proglasila, da je cenzura za celo kraljevstvo odpravila; ona uničuje na Hrvaškem zakone, ki kolikor toliko varujejo občinsko samoupravo in jih nadomešča z uredbami in naredbami, temeljem katerih postaja gospodar nad vsemi občinami, tako mestnimi kakor kmetijskimi. To je pri njej temelj za svobodne volitve!

Narodno gospodarstvo tujcem.

Ali ni to zasmehovanje vsake svobode? Toda njej je minister za notranje posle potreben, da ji s socialisti daje tudi pomoč za razdajanje bogatih koncesij še predno imamo osnovni zakon — državno ustavo, še predno imamo določene državne meje, še predno imamo stalno zakonodajno telo, in zopet poleg tega začasnega narodnega predstavništva!

Eno naše narodno bogastvo na meji Bosne in Dalmacije, ogromne vodne sile (Irebišnjice, je že oddano. Drugo naše še večje narodno premoženje, železni rudnik v Ljubiji v Bosni, ki je po svojih silah in svojem bogastvu izmed prvih rudnikov te vrste v Evropi, je bilo že pripravljeno, da se odda tujcem na način in za ceno, kakor bi to mogli storiti le nevedneži ali skrajno lahkomišljeni ljudje, da ne rečemo kaj več. Samo ta edini čin, pred katerim pa v trenutku naše kraljevstvo še ni zavarovano, bi oropal našo mlado državo velikih koristi, za katerimi streme mnoge velike tuje države. Uničil bi nam narodno metalurgično industrijo in vse koristi, združene z njo.

Mi smatramo za dolžnost, povedati jasno, za vse in za vsakega, da takim koncesijam in takim delom ne moremo in ne bomo nikoli priznati pravno vrednost.

Škodljivi trgovski dogovori.

A kaj naj rečemo o onih škodljivih trgovskih dogovorih, po katerih je vlada g. Lj. Davidoviča dajala naše narodno zlatoto v obliki pšenice in drugih živilskih potrebščin za propadle avstrijske krone ter povečevala na ta način še bolj ono zlo, ki nas davi in pritiska? Kaj naj rečemo o onem brezpravnem in brezzakonitem odvzemanju 20 % od kronskega imetja vsakega državljanca? Kaj naj rečemo o sramotnem in brezpravnem izposojevanju in vračanju 300 milijonov kron v državo od Avstro-Ogrske banke? Kaj naj rečemo o

sramotni trgovini z izvoznici in škandalih v nekaterih denarnih zavodih, kjer so se skrivaj in zločinski žigosale avstrijske krone?

Treba bi bilo, da mislijo o tem oni, ki gledajo, kako družba g. Davidoviča vse to dela in pri tem delu pomaže, kako brezpravno, nezakonito in lahkomišljeno rezerve v zlatu in francoskih frankih, ki so jih shranjevale radikalne vlade v Srbiji in na Kriju, a nas vprašuje, kje so te rezerve in zakaj o njih ni do sedaj položen račun?!

Vse hočejo prikriti.

Da se vse to in še mnogo drugega prikrije kontroli parlamenta, da se umetno stori narodno predstavništvo, ki naj bi take in podobne čine slepo odobravalo, da se pripravi in stori umetna večina za ustavotvorno skupščino, vodi vlada g. Davidoviča v deželi tudi krono na stranpoli, ki krijejo v sebi nedogledne posledice, na katere moremo dovolj obračati pozornost in pred katerimi nam veliki državni in narodni interesi imperativno nalagajo, naj se jih izogibamo in čuvamo. Ona beži pred parlamentom, ona preganja parlament z izgovorom, češ da apeluje na ljudstvo.

K sklepu pismo pobija misel, da bi vlada smela oktroirati volilni red ter zaključuje, da političnih napak sedanje vlade ni mogoče niti pozabiti, niti popraviti.

Kje je socialistični klub?

Belgrad, 7. dec.

Ko so vstopili socialisti Kristan, Bugšeg in Korač v sedanjo vlado, se je reklo, da je s tem dobila vlada 13 glasov za se. Že prva glasovanja so pokazala, da ta vest ne more biti povsem resnična, kajti socialistični klub ni dal vseh 13 glasov za vlado. Govorilo se je, da se nekateri socialisti poslanci sramujejo glasovati za tako izrazito kapitalistično vlado kakor je Davidovič-Pribičevićeva, a Kristan in drugovi so to zanikali, češ, da so nekateri socialisti manjkali le slučajno pri glasovanju. Sedaj pa se je pokazalo, da Kristan ne govori resnice, in sicer zaradi tega, da bi se mogel dalje ostati minister.

Predsednik Narodnega predstavništva je pred kratkim zahteval od vseh klubov, naj mu izročijo seznam svojih članov. Na ta poziv je odgovoril predsednik socialističnega kluba Knežević, da mu ne more dati zahtevanega seznama, ker klub ni imel več seje, odkar so trije njegovi člani vstopili kot ministri v vlado. Člani niso bili za vstop. Ministri so sicer delali različne obljube, toda tudi teh niso držali. Za to Knežević ne ve, ali še razven treh ministrov sploh kdo spada k socialističnemu klubu ali ne.

Kristana, Bugšega in Korača so torej zapustili njihovi drugovi, a ti mirno sedijo dalje v kabinetu ter pridno polujejo po državi in služijo visoke dnevnice. Zapušteni ministri se izgovarjajo, da stojijo socialistične mase v domovini za njimi. Treba bi torej v domovini preiskati, ali res socialistične mase doma zastopajo mnenje, da je treba v Belgradu vzdrževati sedanjo nazadnjaško, vsaki svobodni nasprotno in kapitalistično vlado. Socialistične mase se naj izjavijo!

Regent Aleksander o položaju.

LDU Pariz, 9. decembra. »Petit Journal« priobčuje intervju z Nj. Vis. prestolonaslednikom Aleksandrom. Govorec o motivih, vsled katerih nismo podpisali mirovne pogodbe, se je regent izrazil tako: Prvi hip se je zdelo, da se bo Francoska čudila radi naše zakasnitve. Lahkota, s katero je vrhovni svet po čisto kratki diskusiji priznal osnovnost naših zahtev, je dokaz njihove apravičenosti. Sedaj je treba vedeti, kedaj in kako nam prišli do avansa za reparacije, ki nam jih dolgujejo in ki so nujno potrebne za obnovo zemlje, in sicer iz treh ozirov: iz ekonomskih, političnih in tudi vojaških, ker kdo ve, kaj more še vse priti! Govorec o notranji situaciji v kraljevstvu je rekel regent: »Go-

spod Poincare mi je včeraj rekel, da imata od vseh držav, ki so se vovevale, Francija in Srbija v sedanjem trenutku notranjo situacijo, ki v celoti najbolj zadovoljuje.« Prestolonaslednik je dodal: »Na Francoskem so volitve edinstvo še bolj okrepile. V moji državi je boljševarna nevarnost odstranjena. Agrarno vprašanje je rešeno. Prejšnji fevdalni sistem je odpravljen, treba je samo še regulirati račune z veleposestniki. Vsak kmetovalec ima svoj kos zemlje in tu ni treba govoriti o boljsevizmu. To ne pomenja, da v državi ni političnih borb. Mi imamo ustavobranitelje, duhovniško stranko; ta stranka je nova, imamo pa celo tudi republikance, vse te stranke pa stoje na narodnem stališču, kakor v Alzaciji in Loreni. (Ta stavek je zelo nejasen. Zato bomo mogli o tem govoriti še-le, ko dobimo avtentično poročilo. — Opomba uredništva.) Pri nas v tem oziru ni nezadovoljstev. Hrvati in Slovenci so eno s Srbi.«

Kar se tiče naših odnosov s sosednimi državami, je dejal regent: »Videli ste, da med našimi zavezniki ni razlike v mišljenju. Najboljše zvezo imamo z Romunijo, posebno pa z Grško. Kar se tiče Madžarske, pričakujemo definitivno ureditev naših mej. Prisiljeni smo, umakniti se s teritorija Baranje in Bačke. Ako vrhovni svet ostane pri svojem sklepu, bomo zahtevali, da se nam odstopi eksploatacija premogovnikov v pečuskem okraju in da dobimo odškodnino za rudnike, ki sta nam jih razdeljali Avstrija in Bolgarija. Na ta način bomo mogli vzdržati železniški promet, ki ga sedaj s trudom vzdržujemo. Vsekakor pa, ako teh pokrajin ne dobimo, želimo, da ondodno prebivalstvo ne pride pod madžarski jarem, prebivalstvo se bo raje hotelo izseliti.«

Glede odnosov z Italijo je rekel regent: »Z Italijo želimo ohraniti dobre odnose ter bomo v tem oziru vse storili. Na nesrečo v tem trenutku položaj ni jaseen. Verjetno pa je, da bo morala italijanska vlada po zadnjih volitvah zavzeti jasnejše stališče. Nadejamo se, da bo v toliko pomirljivo, kolikor tudi mi sami želimo to biti.«

Mažarski napad v Prekmurju.

Belgrad, 9. decembra. »Službene Novine« prinašajo poročilo o dogodkih v Prekmurju dne 29. novembra. Ob 7. uri je prešla mažarska četa z 1 mitraljezo demarkacijsko črto pri Sabola kosi, vrgla naše oddelke ter upadla v Lendavo. Naši rekruti, ki so bili v Lendavi, so stopili v boj. Do 10. ure so naše čete zavzele svoja mesta. Mažari so ujeli kapitana Georgijeviča in 7 orožnikov. Okoli 9. ure je plul nad Prekmurjem mažarski aeroplan.

Radi veleizdaje.

Belgrad, 9. decembra. Mestno sodišče je sprejelo obtožbo ministra za notranje zadeve proti generalu Vešoviću, ki je obtožen veleizdaje in hujkanja k upor v Črni gori. Obtožbe je tudi njegov sin, ki je bil častnik v Rusiji. V obtožbi se navajajo dokumenti, ki dokazujejo njegovo zvezo z Italijo in bivšim črnogorskim kraljem Nikito.

Bissolatti o Italiji.

LDU Rim, 8. dec. Kakor poroča francosko časopisje, je izjavil bivši italijanski minister Bissolatti v pogovoru s poročcem lista »Weekly Despatch«: »Vzroki, ki so ustvarili sedanje težkoče, so zelo raznoliki. V prvi vrsti so storiili italijanski nacionalisti veliko napako s tem, da so razširili po Italiji mnenje, da vojna ni prinesla onih pričakovanih rezultatov in da bo jadransko vprašanje ostalo nerešeno. Ta nacionalistična propaganda, kakor tudi nespametno podjetje d' Annunzija je povzročilo, da so Italijani pozabili na delinitivno pridobitev Trentina, Trsta in Istre ter na dejstvo, da bo vprašanje Dalmacije rešeno v najkrajšem času. Ta vojna bi morala biti zadnja vojna narodov, in zveza narodov bi morala skrbeti za to, da se v bodoče reši vsak spor mirnim putem. To-

da Amerika se pripravlja, da bi razrušila zvezo narodov, ter se očitno ne zaveda, kako zlo bi nastalo za Evropo, za Ameriko samo in za vse človeštvo, ako se zopet prekine že ustvarjena vez solidarnosti. Posledice tega položaja že čutimo v Italiji, kjer se širi prepričanje, da je človekoljubni cilj vojne bil izdan. Razen tega Italijani ne morejo razumeti gotovih zahtev napram njim. Pred volitvami je vlada privolila v lojalno vsešten jadranskega vprašanja. Dalmacijo razen Zadra bi morali dobiti Jugoslovani. Reko pa Italija. Toda proti tej rešitvi, ki bi mogla biti podlaga za spravo med Italijani in Jugoslovani, je nastal močan odpor zlasti pri Anglosasih, tako Angležih kakor Amerikancih. V takih okoliščinah ni čudno, da italijanski narod, katerega mučijo dve mi, ne more skriti svoje razdraženosti.

Protli židom.

LDU London, 9. decembra. Dopisnik »Westminster Gazette« javlja, da je centrum v Bavarski predlagal resolucijo, ki zahteva, da se izda proti židom poseben zakon. V nemških mestih so nabiti lepaki: »Ubijajte žide!« Dijaki berlinske gimnazije so sklenili molčečo stavko ter se zaobljubili, da nobeden ne bo govoril z židi, izdani so letaki, ki zahtevajo bojkot židov.

Vlada pred ljudskim sodiščem.

Demokratsko-socialistična vlada v Belgradu, ki le predobro ve, da v ljudstvu nima nikake zašlombe, da stoji za njo le najzopernejši meščansko-kapitalistični življenjski, se je končno veljavno odločila, da ostane na krmilu in da izlepa ne da oblasti iz rok. Ker ljudstvo zanjo ne mara, se je odločila, vladati brez ljudstva in proti ljudstvu — absolutistično, v prid edino le svojih privržencev — kapitalistov in vseh mogočih spekulativcev. Sedaj namerava razpustiti še narodno predstavništvo, to edino zastopstvo ljudske volje in protustavnim potom uveljaviti volilni red in izvesti volitve za ustavotvorno skupščino in občinske zastope. Na ta način upa proti volji vsega ljudstva ostati še nadalje na krmilu.

Proti tej nezaslišani nakani je bilo treba močnega, krepkega nastopa tistega dela ljudskih zastopnikov, ki stoje izven demokratsko-socialističnega bloka in ki zastopajo ogromno večino ljudstva. Ti moške, združeni v opozicijskem bloku, so ta korak ravnokor storili. Zbrali so se 4. t. m. v Belgradu in na polnoštevilnem zboru sklenili in sestavili poslanico ljudstvu, v kateri so razglasili sedanjo vlado in njene čine in pozvali ljudstvo na boj za njegove pravice in ustavne svoboščine. Ta znamenita spomenica je prava obtožnica proti sedanjim vladam, ki si jo bo ljudstvo na sramotnem odru dobro ogledalo. Naj navedemo iz spomenice le nekaj točk:

Današnje ministrstvo hoče odgoditi narodno predstavništvo in samovoljno izvesti volitve v občine, katerim hoče vzeti vsako samoupravo, kakor je to že storila na Hrvaškem in v Slavoniji, a se pripravlja na enak čin tudi v Bosni, Sloveniji, Vojvodini in Srbiji; ono sklepa za ljudstvo uničujoče trgovinske pogodbe, vsled katerih bo imelo ljudstvo na milijarde škode; ono utrjava najrevnejšim državljanom 20 odstotkov njihovega denarnega imetja; lahkomišelnost uveljavlja razne naredbe, s katerimi ruši gospodarstvo, izživa vedno večjo draginjo, daje tujcem v roke naša naravna bogastva, širi korupcijo na vseh področjih javnega življenja, uničuje ustavno svobodo in s cenzuro duši svobodo tiska. Promet, prehrana, valutno in invalidsko vprašanje so v takem stanju, da izživa splošno nevoljo. V vseh najvažnejših vprašanjih javnega ljudskega življenja odloča vlada popolno samovoljno potom naredb in ukazov in troši državni denar brez dovoljenja parlamenta in brez kontrole. S tem absolutističnim, policijskim načinom vladanja tepta ustavne temelje države in nas v inozemstvu ponižuje pred prijatelji in spravlja v nevarnost vred sovražniki.

V zunanji politiki je šla celo tako daleč, da je zvalila odgovornost na krono.

Z ozirom na vse to in z ozirom na dobrobit domovine, ki bo močna edinole tedaj, če bo temeljila na zadovoljnosti ljudstva, zahteva opozicija:

Da ostane narodno predstavništvo zbrano do ustavotvorne skupščine, da vlada pride predenj ter mu predloži vse dosedaj izdane naredbe, sklenjene pogodbe, proračun in sploh vse, kar po ustavi spada pred ljudski zakonodajni zastop. Parlament naj sklepa o vol. redu v ustavotvorno skupščino in občinske zastope, v valutnem, agrarnem, odškodninskem, invalidskem in vseh drugih pereh vprašanjih, ki tičejo celokupno ljudstvo.

Ako to vlada — nadaljuje poslanica — brez udeležbe parlamenta vstraja v svojem dosedanjem neustavnem delovanju, progašamo mi ljudski zastopniki že danes vsak njen čin za nezakonit in neustaven in jo bomo o prvi priliki poklicali na zakonsko in ustavno odgovornost.

Končno izraža poslanica prepričanje, da bo ljudstvo sprejelo vsiljeni mu boj za pravico in svobodo in ga vovevalo s tisto močatostjo, vstrajnostjo in samozvestjo, ki jo je pokazalo v boju za svojo osvoboditev in združitev v sedanji edinstveni domovini.

Slovensko delavstvo pozdravlja ta boj proti korupciji nezmožne in propadle strankarske klike, ki skrbi le za interese bogatašev in izdaja koristi delavskih slojev v roke spekulantom in kapitalistom.

Aretacije v Kropi.

Ajars z deset kronskim bankovcem v Kropi.

Minoli teden se je zgodil v Kropi slučaj, katerega posledice utegne biti še dalekosežnega pomena za marsikoga.

V sredo dne 3. decembra t. l. je začel krožiti po Kropi desetkronski bankovec avstrijske republike, ki je bil kolkovan pri hranilnici v Kropi. Bankovec je krožil en dan. V četrtek zvečer je imelo delavstvo svoje običajno tedensko predavanje v društvu. Predaval je g. župnik. Med predavanjem se naenkrat pojavi tajnik okr. glavarstva iz Radovljice dr. Rus in požrove ravnatelja žrebljarske zadruge Žmitka, naj gre z njim. Pridružil se jima je tudi načelnik zadruge Gašperšič. Ko pridejo imenovani v zadružno pisarno, pravi tajnik, da ima nalog takoj zapečatiti zadružno in konsumno blagajno, kar se je tudi zgodilo.

Med tem so aretirali tudi župnika, nadučitelja, župana Lazarja in uradnika zadruge Gašperšiča. Župnika so zasliali doma, ostale pa na orožniški postaji. Aretiranje so odpravili krog 3. ure jutraj v spremstvu štirih orožnikov z nasajenimi bajoneti, sodnika, naddavkarja Čebula in tajnika okr. glavarstva. Pri gostilni Marije Jalen (podomače »Pri Jarmu«) se je kuril kres. Ko so pripeljali aretirance mimo, so jim pri gostilni zbrani ploskali ter kričali, naj skoči eden cerkovnika klicat, da bo zvonil. Dacar Piškur je baje že v tako zgodnji jutranji uri vršil svojo dacarsko službo. Nikakor mu ni dalo miru, da ne bi ogovoril aretirancev z besedami: »Glej-te, zdaj greste pa prej Vi ven kot pa jaz.« (Omenjeno bodi, da je dacar Piškur eden največjih hujskačev zoper našo delavsko organizacijo in zoper voditelje tamošnjega delavstva.) Aretiranje so ustavili pred Jalenovo gostilno, kjer so morali poslušati pikre besede in zbadljivke navzočih. Imenovani, ki so bili aretirani, so bili vsi obdolženi kolkovanja nemških bankovcev. V Radovljici so bili zasliali pri sodnji šele v soboto in v nedeljo zvečer. Gosp. župnik je bil izpuščen v soboto zvečer na svobodo, ostali pa šele v nedeljo zvečer, čeprav določa »Uradni list«, da se morajo osumljeni radi nepravilnega kolkovanja zasliali tekom 24. ur.

Vprašamo pa, zakaj so bili imenovani aretirani? Vemo dobro, da so to voditelji našega delavstva v Kropi in Kamni gorici. Preiskava bo vse stvari natančno dognala. Le čudno je, da je pri gostilni Jalen gorel celo noč kres ter se vršilo ranjanje in ples okrog njega. To pa samo od strani takih, ki se prištevajo k inteligentnejšim krogom. Čudno se nam tudi zdi, zakaj sta bili zapečateni zadružna in konsumna blagajna, saj nista imeli nič s kolkovanjem opraviti.

Merodajna mesta, v prvi vrsti okr. glavarstvo v Radovljici, vprašamo, v kaki zvezi je zadružna blagajna s kolkovanjem denarja? Zahtevamo odgovora o tem in o celi zadevi, ker je jasno, da tu ni igrala svoje vloge le službena vnema, marveč tudi drugi oziri. Smo pač v policijsko vladani državi.

Liberalno časopisje je zagnalo radi tega velik krik veselja. Vpije o goljufijah. Toda preiskava dožene resnico, in tedaj bomo še govorili! Vaša vnema, gospodje, je velika le tedaj, ko se vam začne dozdevati, da bi bilo morda mogoče katerega klerikalca stisniti. Napram svojim ljudem.

možem velikega kapitala in ljudskega odiranja, ste gluhi in slepi. Poskrbimo pa mi, da se bodo ljudstvu odprle oči!

Proč z jerobi!

Ko se je dr. Žerjav posrečilo, da je s pomočjo svojega zaplečnika Pribečevića splezal na stolec deželnega predsednika za Slovenijo, je imel po ljubljanskih oštarjih pripravljene trope ljudi, ki so mu peli slavo in čast. Kar je bilo ljudi bolj lahkoverno in otročje nravi — in teh nikjer ne manjka —, so menili, da zdaj napoči zlata doba pečenih golobov.

Tedni so minuli, dr. Žerjav še vedno sam pašuje tam v svoji palači, ne more sestaviti sebi primerne deželne vlade. Tri stranke se sicer gnetejo okrog moža, ki deli čast in veljavo: socialisti, demokrati in samostojni kmetje. A, apetit je pri vseh tako velik, da se ne morejo zediniti za stolce ob pogrnjeni mizi. Vsak bi rad vse. Med tem pa, ko dr. Žerjav vlada sam po svoji glavi, raste draginja, raste beda, nezadovoljnost. Moke je vedno manj in vedno dražja je. Procesija lačnih stoje in zmrzujejo zopet pred trgovinami. O zaplenjenem usnju tudi ni več sledu.

Pač pa vlada pod Žerjavom birič, policaj in žandar, kakor nekdanj pod nemškim baronom Heinom.

Ljudstvo je sito te komedije in igre s svojo usodo. Ljudstvo hoče svoje besede in svojega kruha ter obleke!

Proč z ljudskimi jerobi!

Politične novice.

+ Vse socialistom! Socialistična vojna zveza je dobila od vlade brezobrestnega obratnega kapitala 5 milijonov kron in 1 milijon lir za nakup obleke. Vse usnarjske in čevljarke tovarne morajo oddajati svoje izdelke vojni zvezi A pod kako kontrolo stoji vojna zveza in kako razdeljuje oblačila? O tem ne vemo nič!

+ Kristan ponuja Nemcem kruh. Po celi Sloveniji vlada veliko pomanjkanje moke. V nekaterih krajih že po več mesec niso videli trohice moke. Po mestih se uvajajo zopet krušne karte. Pred pekarnami stojijo cele procesije ljudi. Med tem pa hodi socialistični minister Kristan po Avstriji in Nemčiji ter tamkaj obeta naše žito. V belgrajskih listih piše kraljevski minister Kristan, da moramo podpirati Avstrijo in Nemčijo z živili, ker je sicer tam republikanska misel v nevarnosti. Vse prav, ampak kako pridemo mi osvobodjeni Jugoslovani do tega, da bi morali zopet od glada umirati za Avstrijo in Nemčijo? Lepe ministre nam je dala socialistična stranka!

+ Razbit šod Narodnih socialistov. V ponedeljek 8. t. m. so v Mesni dom prišli zborovci Narodni socialisti, tista stranka, ki je nastala iz pojemajoče kapitalistične JDS. Hoteli so ta dan ustanoviti stranko. Toda socialisti so jim šod razbili, vsled česar so se gospodje med seboj krepko ozmerjali in nato odšli domov.

+ Filijalka mladih liberalcev. Kar smo nekoliko časa le sumili, je sedaj dokazano, da je namreč nanovo ustanovljena stranka le ekspoziura liberalnih mladincev. Na manifestacijskem zboru te stranke v Ljubljani je govoril liberalcec dr. Lukan. Zbor se je po posebni deputaciji poklonil mladinskemu voditelju dr. Žerjavu. K Samostojni je priglasi svoj pristop liberalni advokat dr. Ravnihar. Liberalna stranka širi okrožnico, v kateri priporoča svojim pristajem pristop k Samostojni. Liberalna posojilnica snujejo za Samostojno v zvezi z liberalno Jadransko banko gospodarsko centralo Ekonom. Niti slepcu ni treba jasnejših dokazov.

+ Daleč še pridemo. Hrvatski listi so poročali, da je dala naša vlada izvesti v Nemško Avstrijo 3 vagona mesa za 3 vagon — nagrobnih spomenikov. — Te nagrobne spomenike bodo upotrebili za žrtve glada, ki bo na vsak način zavladal pomlad, ako bodo demokrati in socialisti z našo hrano še tako naprej delali kakor do sedaj.

+ O manifestu opozicije piše zagrebška »Tribuna«, da je to značilen in močan nastop za obrambo ljudskih pravic in ustavnosti. Opozicija je s tem činom — nadaljuje list — pokazala vso svojo sposobnost za parlamentarno delo in prizadevanje za temeljito in končno ureditev naših javno-političnih razmer, ki so povzročile vso tisto nezadovoljnost, ki jo časopisje vsak dan objavlja. Da se je moralo vse dosedanje delo današnje vlade odkriti ljudstvu potom manifesta, je popolnoma jasno in opravičeno, ako vpoštevamo dejstvo, da se vlada ne upa stopiti pred parlament, kjer bi morala po svoji dolžnosti prenesti kritiko.

+ Ljudski sleparji. V Osijeku so prišli na sled, kako je neka demokratična banka žigosala silne množine nemškega in ogrskega denarja za naš denar. Dosedaj se z banko ni še nič zgodilo, pravijo, da so v njej demokracije gospodari. Bolje bi bilo, da vzame vlada tem krvsesom ljudskih žuliev po krivici pridobljene, prisleparjene

in ukradene milijone, kakor pa da jemlje revežem in trpinom težko prihranjene krajcarje. Razne hrvatske banke so si nakopile tudi velike množine žita, s katerim špekulirajo in seveda gotovo tudi tiho-tapijo, sicer bi ne bil naš vsakdanji kruh dnevno dražji.

+ Temu se splača, da je demokrat! Za modraško-riječko županijo na Hrvatskem je imenovan kot podžupan Jovan Mojsilović. V tem letu — pravijo — je ta gospod že četrtič napredoval v službi. Je pač srečen, kdor je sorodnik Sv. Pribečevića. Ta gospod ne bo tožil o slabih časih.

+ Papir zoper draginjo. V Zagrebu so istotako kakor drugod izdali naredbe o pobijanju draginje. Kako veliko avtoriteto ima ta vlada, priča najpolje postopanje zagrebških židov in drugih gulikož. V protest so takoj vse zopet za 20 % do 100 % podražili. — In tako gre naprej — židje delajo draginjo in derejo ljudstvo in vendar so ti ljudje državo ohranjujoč element. Tako vsaj trdijo socialistični ministri in zagrebški židje. — Naredbe se objavljajo, trošijo se lepaki, a kdo se zmeni za vladine naredbe! — Če jih ne upošteva vlada, kako naj jih spoštuje narod!

+ Regent Aleksander v Parizu. Regent Aleksander se mudi te dni v Parizu, kjer ga je sprejel Poincaré v daljši avdienci. Nekateri trde, da Aleksander ni potoval v Pariz samo iz vnanje političnih razlogov, ampak v prvi vrsti radi naših notranjih razmer, da se posvetuje s Pasichem.

+ Podpis mirovne pogodbe. Dne 5. decembra je jugoslovanska delegacija podpisala mirovno pogodbo z Avstrijo in Češko. Novoosvojeni kraji bodo plačevali po načinu kot Češka in Poljska. Dne 8. decembra pa so Jugoslovani podpisali še dodatno pogodbo, v kateri nam priznavajo velesile gotove ugodnosti, zlasti glede sporeda uveljavljanja naših reparacijskih zahtev.

+ Predujem Srbiji. Reparacijska komisija je dala Srbiji na račun vojne odškodnine predujem, ki znaša 300 milijonov. Vrše se pogajanja za večji predujem. Predjem dobe srbski državljani, ki so bili za časa vojne oškodovani. Cela odškodnina, ki jo dobi Srbija, bo znašala 2 milijardi.

+ Papež za vojne ujetnike. Sv. Stolica je že dvakrat intervenirala za izpustitev vojnih ujetnikov in sicer prvič potom pariškega kardinala na Clemenceaua, drugič pa se je pridružila tozadevnemu koraku švicarskega zveznega sveta.

+ Volitve v zapadnih državah. V nedeljo 16. nov. so se vršile volitve v Belgiji, Franciji in Italiji. Na Belgijskem je ohranila večino katoliška stranka, ki je dobila skupno 73 poslancev, socialisti 70, liberalci le 34. — Na Francoskem so zmagali nacionalisti. Socialisti so izgubili nad 100 poslancev. To je velik poraz socializma, ki je menil, da je že vse njegovo. — V Italiji so poraženi liberalci in demokrati. Pridobila pa je Ljudska stranka ter socialisti. Ljudska stranka je prej imela 24 poslancev, sedaj jih ima 103, poskočila je tedaj za več ko 4 krat. Socialisti, ki so prej imeli 56, so sedaj dobili 150 poslancev; poskočili so tedaj za nekoliko manj ko 3 krat. Krščanska organizacija raste in se širi!

Dnevne novice.

— Imenovanja. Gospod knezoškof je imenoval stolnega prošta prelata Andreja Kalana za svojega generalnega vikarja. — Mons. dr. Andreju Karlinu, ki je odvezan od tržaško-koperske škofijske stolice in imenovan od papeža za naslovnega škofa termskega in prestolnega asistenta papeževskega, je poverjeno vodstvo Zavoda sv. Stanislava v Št. Vidu.

— Članom JSZ naznanjamo, da danes tehnično ni bilo mogoče izdati običajne glavne tedenske številke Več. lista. Izide pa še ta teden.

— Uradniške plače. V seji ministrskega sveta dne 5. t. m. je bilo rešeno uradniško vprašanje glede plač. Uradniki X. in XI. činovnega razreda bodo dobili 120 odstotno draginjsko doklado, uradniki višjih razredov pa dobe doklade v treh kategorijah, namreč po 100, 80 in 60 odstotkov.

— Volkovi na Notranjskem ob demarkacijski črti na Snežniku in v Čabrskih gozdovih so se zelo pomnožili. Pri tepli so se iz hrvatskih šum. Dve tolpi se klatita okoli, prva pod Javornikom, druga pod Snežnikom. Ljudi se volkovi ne boje in so raztrgali in požrli nekega srbskega vojaka. Gozdarji so ustrelili štiri volkove, tri pa ranili; italijanski vojaki so ustrelili dva volkova. — V šumah je bila ustreljena tudi 7 do 8 let stara medvedka, katera je tehtala 380 kg. Lovec, ki jo je zagledal, je streljal v njo s kroglo; z drugim strelom pa s sipo; ranjena medvedka se je dvignila na zadnji dve nogi in je šla proti lovcu, da ga objame; lovec je klical na pomoč. Njegov tovariš, ki ga je slišal, je prihitel na pomoč, nameril od strani na medvedko in jo podrl. Volkovi so prava nadloga živini in so raztrgali tudi veliko divjačine.

— Sladkor. Belgrajska »Politika« poroča: Med našim kraljestvom in češkoslovaško republiko je sklenjen nov trgovski dogovor, po katerem bo češkoslovaška republika dobavila našemu kraljestvu 1100 vagonov sladkorja. Za vsak kilogram sladkorja dobi od nas 3 in pol kilograma pšenice. Za nadaljnjih 400 vagonov sladkorja zahteva češkoslovaška republika, da se ji dobavi za vsak kilogram sladkorja 1 kg mesa žive vage. Za vse izvožene predmete iz našega kraljestva mora plačati češkoslovaška država pristojbine po izvoznih tarifih.

Ljubljanske novice.

lj »Maska satana« na Ljudskem odru. V ponedeljek dne 8. decembra se je igrala na Ljudskem odru z lepim uspehom »Maska satana«, duhovito delo Pavla Czinerja in A. Čehovar. »Medved«. Ponovitev predstave se bo vršila v nedeljo dne 14. decembra ob pol 8. uri zvečer po prejšnjih cenah. V sredo dne 17. decembra pa se bo vršila primijera Oton Ludwigove drame »Dedni logar«.

lj Uradništvo Ljudske posojilnice je stopilo dne 6. t. m. v stavko, ker uprava Ljudske posojilnice opetovanim prošnjam uradništva po zvišanju službenih prejemkov ni ugodila. — Na poziv stanovske organizacije je uradništvo dne 9. t. m. zopet začelo uradovati, ker je ureditev te zahtevne prevzela uradniška organizacija sporazumno z uradom za socialno skrbstvo. — Društvo zasebnega uradništva Slovenije. Strokovna skupina denarnih zavodov.

lj Kje je zaplenjeno usnje? Ko je zasedel prestol deželnega predsednika dr. Žerjav, se je vrغل z vso silo na tisti del veriznikov in trgovcev, ki mu niso bili po volji, jim preskrbel v tem pomanjkanju stanovanj za primerno brezplačno stanovanje, na njih domovih in trgovinah pa je izvršil hišne preiskave. Pri tem je zaplenil tudi precej usnja. Pričakovali smo, da bo dr. Žerjav namenil to usnje prebivalstvu, toda smo se varali. Usnje so pri ljubljanskih trgovcih sicer žigosali, prešteli vse kože, določili, kdo sme dobiti in nositi tako žigosane podplate, toda usnja je pri trgovcih vedno manj, ne morejo ga dobiti od nikoder, ker ga nikjer več ni, razen tega pa izdaja oddelek za trgovino in obrt baje izvoznice za usnje. Tako bo kmalu Ljubljana brez usnja, in sicer ravno sedaj, ko je zima že tu. Usojamo se vprašati, kam je neke prešlo zaplenjeno usnje. Kakor se zve, je veliko zaplenjenega usnja v belgijski vojašnici, kjer ga dobivajo častniki po nizki ceni. Prav. Toda, kje je usnje za civilno prebivalstvo. Če se usnje res izvaža bo v par dneh Ljubljana brez usnja. Tako bodo imeli ljubljanski trgovci z usnjem lepo priložnost, da bodo zaprli trgovine, Ljubljancem, da bodo hodili bos, g. dr. Žerjav pa občudoval svoj gospodarski talent in ljubezen do ljudstva.

lj Pomanjkanje petroleja je v Ljubljani občutno. Petroleja naenkrat ni, čeprav je mestna aprovizacija svoječasno obetala, da ga bo dovolj in iskala trgovce, ki bi shranili petrolej do zime. Bogatejši sloji so si še pravočasno nakupili petroleja, docim so ga revnejši kupovali le sproti. Več kot dva meseca je že preteklo, odkar ni v ljubljanskih trgovinah nobenega petroleja. Dobi se ga le pri raznovrstnih veriznikih po visokih cenah. Skrajni čas je že, da vlada preskrbi ubogo prebivalstvo s petrolejem.

lj »Fijakarska«. Pred kazenskim senatom ljubljanskega dež. sodišča se je zagovarjal te dni fijakar A. P. Predsednik senata svetnik Nagode obtožencu: »Ali ste bili že dostikrat kaznovani?« — »O, gospod, dostikrat že.« — Predsednik: »Toženi ste, da ste psovali policijske stražnike s falotii.« — »No, pijan sem bil. Volzil sem, prajstrajbarje, pa smo se sporekli.« Predsednik: »Pravite, da ste bili pijani?« — »Veste, gospod, pijan sem pa zmeraj po malem.« — Predsednik: »Ali danes tudi?« — »O, tudi, tudi!« Ko je zapustil kritični večer P. policijsko ravateljstvo in sedel na kozla, je zaklical, kakor izpove zaslisani policijski stražniki: »Vi ste vsi enaki falotii!« — Sodišče mu je prisodilo 8 dni strogega zapor.

Narodno gledališče.

Opera:

Dne 10. decembra, sredo: »Hoffmanove pripovedke«. Abon. C2.

Dne 11. decembra, četrtek: »Prodana nevesta«. Abon. A.

Dne 12. decembra, petek: »Lepa Helena«. Abon. E.

Drama:

Dne 10. decembra, sredo: »Na pologu«. Abon. B.

Dne 11. decembra, četrtek: »Hlapci«. Izven abon.

Dne 12. decembra, petek: Zaprto.

Izdajatelj konzorcij »Večernega lista«.

Odgovorni urednik Jože Rutar.

Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.